

Szeretettel köszöntöm a
„A legszebb konyhakertek”
Magyarország legszebb konyhakertje
program

Badacsonytördemici rendezvényének
minden résztvevőjét

Kerttervezés faj és fajtatársítással

Előadó: Dr. Roszík Péter c. egyetemi docens,
Magyar Biokultúra Szövetség alelnök
Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. ügyvezető

Karcag, Badacsonytördemic, Jászapáti
2013. november

Biogazdálkodás szükségessége a konyhakertben:

Vegyszer kockázatok:

- maguk a szerek (EU szerrevízió?):
fogyasztóra (koktél hatás)
permetező emberre
- alkalmazás időpontja (melyiket lessem?)
 - célzás > mellé!
- dózis hibák (és a várakozási idő?)
 - takarás hibái

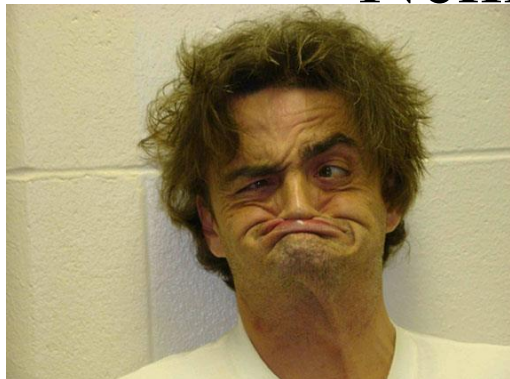

Ivanc szociális
foglalkoztató

- hibák halmozódásai (mindig innen esszük!)
- a munkavégzés egészséges, jó kapálni (kicsit)!
- magasabb vitamin, ásványi anyag tartalom
 - a magát védő növény minket is véd

Néha elmegy a kedvünk

- Elégtelen a vetőmag minősége
 - Ledér fajták
 - Nincs „bioszer” a boltokban
- Rosszul használják a „bio szereket”
 - Nem ismerjük a károsítókat
 - Nem ismerjük a segítőket
- Nem elég lecserélni a kemény szereket

Éreznek-e a növények?

- **Backster kísérlet:**

A növény érezte a valódi szándékot, „az emberi érzékszervek nemcsak előmozdítói, hanem korlátozói a környezetből való információszerzésnek*” és lehet, hogy a növények „érzékszervek” nélkül többet érzékelnek, mint mi az érzékszerveinkkel

- **Harc az erőforrásokért > jön a mi segítségünk**

Több tápanyag, víz, fény kerül a kedvenceknek

- **Kevés a felvehető tápanyag, több gyökér, mélyebb gyökerezés**
- **A harmóniában lévő növények segítik egymást: összeborulás, gyökér kommunikáció, élőhely illat kibocsátás**
- **Érzi a „le-föl”-t, „fény-árnyék”-ot, a mágneses pólusokat, tápanyag koncentrációt, „rég hatóanyag- új hatóanyag”-ot stb.**
- **Írják, mondjuk: „jól érzi magát” a növény itt, és itt**

Tehát:Érezze jól magát a növényünk a kertben

Eszközei:

- Megfelelő növényt a megfelelő helyre
 - A vetésváltás
 - Társítás
- Sok egyéb (ezekkel folytatjuk legközelebb)

A kertet ennek megfelelően tervezzük

Megfelelő növényt a megfelelő helyre:

A kertbe hozott növények köre

A kerten belüli elhelyezés kérdései

Vetésforgó, vetésváltás, növényi sorrend

<p>Borsó (másodvetés. kukorica)</p> <p>burgonya, uborka, paprika, padlizsán</p>	<p>Út</p>	<p>cukkini uborka paprika paradicsom krumpli bab</p> <p>káposztafélék és rukkola</p>
<p>S.pépa, petr. hagyma, zeller, saláta, spenót, bab madársal, rukkola, z.bab, fokhagyma (2.vet. kuk.)</p> <p>borsó (3 szakasz), bab (Budai piacos és Cerka), bimbóskel</p>		<p>Káposztafélék</p> <p>s.répa, petrezselyem, saláta, hagyma, retek, zeller, csemege kukorica, bokorbabbal</p> <p>Szamóca</p> <p>Málna</p>

Vetésváltás

A vetésforgóra azonos hatású növények

Burgonyafélék	Káposztafélék	Gyökerek	Hüvelyesek	Kabakosok	Hagymafélék
burgonya	fejeskáposzta	sárgarépa	borsó	uborka	vöröshagyma
paprika	vöröskáposzta	petrezselyem	bab	spárgatök	lilahagyma
paradicsom	kelkáposzta	pasztinák	csicseriborsó	sütőtök	fokhagyma
tojásgyümölcs	bimbóskel	zeller	lóbab	sárgadinnye	póréhagyma
zsidócsereznye	karfiol	gumóskömény	lencse	Görög- dinnye	metélőhagyma
	brokkoli		egyebek	patisszon	sarjadékhagyma
	karalábé			cukkini	egyebek
	kínai kel			egyebek	
	csúcsos karfiol				
	bordáskel				
	leveleskel				
	reték				
	kerek(tarló)répa				
	egyebek				

A visszakerülés javasolt időtartama, legalább:

Zöldségek		Gyógy és fűszernövények	
Növény	Év	Növény	Év
Burgonyafélék	4	Borsfű	2
Káposztafélék	4	Borsos menta	4
Gyökérzöldség	4	Citromfű	4
Hüvelyesek	4	Fekete mályvarózsa	3
Burgonya	4	Izsóp	4
Hagymafélék	4	Kerti kakukkfű	4
Kabakosok	4	Kerti körömvirág	2
Cékla, mangold	4	Kerti majoranna	2
Édeskömény	3	Koriander	4
Fejes saláta	3	Kömény	4
Kukorica (csemege is)	2	Édeskömény	3
Mák	3	Lestyán	4
Napraforgó (dísz is)	5	Máriatövis	2
Retek	3	Mályva	3
Ricinus	4	Muskotályzsálya	3
Tarlórépa	4	Orvosi angyalgyökér	3
		Orvosi macskagyökér	3
		Piros gyűszűvirág	2
		Sáfrányos szeklice	2
		Szekliceimola	4
		Szöszös ökörfarkkóró	3
		Vöröslő ligetszépe	3

Példa egy kerti vetésforgóra

Év	1. ágyás	2. ágyás	3. ágyás	4. ágyás
2004	burgonyaféle	káposztaféle	petrezselyem	szamóca
2005 fővetés	káposztaféle	paraj	borsó	szamóca
2005 másodvetés	spárgatök	saláta	cékla	káposztaféle
2006 fővetés	borsó	bab	káposztaféle	borsó
2006 másodvetés	saláta	cékla	burgonyaféle	csemegekukorica
2007	burgonyaféle	káposztaféle	bab	paraj
2008	sárgarépa	burgonyaféle	szamóca	káposztaféle

Fólia, üvegház

- Itt is fontos a vetésváltás!

Palántanevelés fóliában, üvegházban

D524 Dc24V/12V 300w/m2

Minél többféle növényt

429

Lencse (Ervum Lens) 112.
Disznóbab (Vicia Faba) 113.
Paszuly (Phaseolus vulgaris) 113.
Babuga (Dolichos) 114.

III. Káposztaféle vetemények 115.

Fejes káposzta (Brassica oleracea capitata) 115.
Kel 117.
Kareláb 117.
Broccoli vagy spárka kel 118.
Virágos kel vagy Carfiola 118.
Fodros téli káposzta 120.

IV. Hagymás vetemények 123.

Vöröshagyma (Allium Cepa) 123.
Mogyoró vagy sallota hagyma (Allium ascalonium) 124.
Fokhagyma (Allium sativum) 125.
Kígyó hagyma (Allium scorodoprasum) 126.
Pár vagy poré hagyma (Allium porrum) 126.
Metéltó hagyma (Allium Schoenoprasum) 127.

V. Gyök- és gumós vetemények 127.

a) *Zöldseggfélék.*
Petrézselyem (Alpium Petroselinum) 127.
Murok vagy sárgarépa (Daucus Carotta) 129.
Paszternák (Pastinaca sativa) 130.
Zeller (Apium graveolens) 131.
Bolonyik (Sium Sisarum) 132.
Turbolya répa (Cherophyllum Bulbosum) 132.
Pozdor (Scorzonera hispanica) 132.
Kecskedisz (Tragopogon porrifolius) 133.

b) Répa retékfélék.

Kerek répa (Brassica rapa) 133.
Karó, tót vagy fanas répa (Brassica Napobrassica) 134.
Reték (Raphanus sativus) 135.
Kínai retékbecző (Raphanus caudatus) 136.

Torma (gyökér) (Cochlearia Armoracea) 136.
Czékla vagy vörös répa (Beta cycala) 138.

c) Lisztes táppumók.

Burgonya (Solanum tuberosum) 138.
Csicsóka (Helianthus tuberosus) 141.
Batát (Convolvulus Batatas) 142.
Yám gyökér (Dioscorea sativa) 145.
Mandula palka (Cyperus esculentus) 148.

VI. Kabakfélék 149.

Dinnye (Cucumis Melo) 149.
Görgő vagy görögdinnye (Cucurbita Citrulus) 159.
Ugorka (Cucumis sativus) 161.
Kabak (Cucurbita Pepo) 162.

VII. Spárka és Articsókafélék 166.

Spárka vagy nyulárnyék (Asparagus offic.) 166.
Tátorján vagy tengeri kel (Crambe maritima) 169.
Czikszár Sieboldi-féle (Polygonum Sieboldii) 171.
Komló (Humulus Lupulus) 171.
Articsóka (Cynara Scolymus) 172.
Kárdi (Cynara Cardunculus) 173.
Bogács *tarhalerevű* (Carduus Marianus) 174.

VIII. Bogyótermő vetemények 174.

Paradicsomalma (Solanum Lycopersicum) 174.
Tojás-csuesor vagy *egyiptomi alma* (Solanum Melongena) 176.
Pápanya (Physalis edulis) 176.
Paprika (Capsicum annum) 177.

IX. Konyhakerti fűszernövények 178.

Ániz (Pimpinella Anisum) 179
Angyelika (Angelica Archangelica) 179.
Kapor (Anethum graveolens) 179.

Olasz kapor (Anethum Foeniculi) 179.
Koriandrom (Coriandrum sativum) 180.

Kömény (Carum Carvi) 180.
Turbolya (Cerefolium Scandix) 180.
Bazsalikom (Ocimum Basilicum) 180.
Borsika (Satureja hortensis) 181.
Majoránna (Origanum majoranna) 181.

Mirhafű (Chenopodium Ambrosoides) 181.
Pofóka (Dracocephalum Moldavica) 182.

Démutka vagy kakukfű (Thymum vulgare) 182.

Izso (Hysoppus officinalis) 182.
Menta *borsos és fodor* (Mentha piperita et crispa) 183.
Méhfü Melissa officinalis) 183.
Levendula (Lavendula spica) 183.
Ruta (Ruta graveolens) 184.
Üröm *fehér* (Artemisia Absinthium) 184.

Abruta (Artemisia Abrotanum) 184.
Tárkony (Artemisia dracunculus) 185.
Zsálya (Salvia officinalis) 185.
Olajos és festő kerti növények 185.
Mák (Papaver somniferum) 185.
Mustár *fehér és fekete* (Sinapis alba et nigra) 187.
Tányérrózsa (Helianthus annuus) 188.

Szeklice-sáfrány (Carthamus tinctorius) 188.
Sáfrány (*valódi*) (Crocus sativus) 189.

X. Egyéb hasznos kerti vetemények.

Kukorica (Zea mays) 191.
Rabarbara (Rheum palmatum) 193.
Raponcz (Campanula rapunculosa) 194.
Bóka (Astragalus Bœticus) 194.
Kosbor (Orchis morio) 194.
Alkermes (Phytolacca decandra) 195.

I. Szakasz.

Konyhakert és üzdzset 96.

I. Saláta és spinátféle vetemények 99.

a) Salátafélék.

Kerti saláta (Lactuca sativa) 100.
Katáng (Cichorium Intybus) 103.
Endívia (Cichorium Endivia) 104.
Galambbegy (Fedia olitoria) 104.
Zsázsa (Lepidium sativum) 105.
Zsombor (vizi) (Nasturtium) 105.
Kalántorma (Cochlearia officinalis) 106.
Fehér és fekete mustár (Sinapis alba et nigra) 106.
Sarkantyuka (Tropaeolum majus) 106.
Poresin (Portulacca oleracea) 106.
Borágó (Borago officinalis) 107.
Pitypang (Leontodon Taraxacum) 107.

b) Spinátfélék.

Spinát (Spinacia oleracea) 108.
Laboda (Artiplex hortensis) 108.
Uj-Seelandi spinát (Tetragonia expansa) 108.
Lórom (Rumex patientia) 109.
Sóska (Rumex acetosella) 109.
Csalán (Urtica dioica) 110.

II. Hüvelyes vetemények 110.

Borsó (Pisum sativum) 110.
Csicséri borsó (Cicer arietinum) 112.

dr. Farkas Mihály: Kertészkönyv

Budapest, 1876. évben, Böjtmás havában

Társítás

A társítás biológiai alapjai

Védelem: büdöske (Tagetes patula és T. erecta), nagy sárfű (Euphorbia lathyris), fokhagyma <> krumlibogár, levendula, édeskömény <> lisztharmat,

Támasz: kukorica, bab

Gyökér kommunikáció:

Élőhely illat:

Hasznos rovarok kiszolgálása

„Nyáj immunitás”

Tápnövényválasztás zavarása

Peterakás zavarása (hagyma <> sárgarépa)

Kiegészítő tápanyagforrás hasznosoknak

Eltérő tápanyagkészlet használata

Tápanyaggal feltöltés

Ökológiai plaszticitás (szintetikus populáció, composit cross stb.)

Kérdések:

Milyen arányban?

Melyik a „társított”?

Milyen távolságig hat?

Társítás

Termesztett növény	Kedvező társnövény	Illesztés	Megjegyzés
Alma	metélőhagyma (snidling)	Korona alatt	Varasodás ellen
Árvacsalán			általános rovarriasztó
Babok (bokorbab, zöldbab is)	burgonya, gyógynövények, gyökérzöldségek, karfiol, káposztafélék, szamóca, uborka		
	kukorica (csemege is)	támasztónövény is	
Bazsalikom	paradicsom		javítja az ízeket, szúnyog- és légyriasztó hatású
Borsó	mézontófű (facélia), kukorica (csemege is), bab, burgonya, sárgarépa, petrezselyem, uborka, kerekrépa		
Burgonya	bab, borsó, kukorica		korai burgonyához
	torma		ellenállóképesség nő
	káposztafélék	sorok közé	
	zöldbab		burgonyabogár ellen hat
	tojásgyümölcs (padlizsán)	a burgonya szélére	magához csalogatja burgonyabogarat, ahol bioszerrel permetezve összegyűjtéssel, lehet védekezni
	sarkantyúka		
	bársonyvirág (büdöske)		fonálféreg gyérítő
Bársonyvirág			fonálféreg gyérítő, rovarriasztó,

Termesztett növény	Kedvező társnövény	Illesztés	Megjegyzés
Fokhagyma	rózsa, zöldségfélék		
Fehérüröm			a kert szélén, a kártevőket riasztja
Kerekrépa (tarlórépa)	borsó		
Káposztafélék (fejes-, vörös-, kelkáposzta, karalábé, bimbóskel, karfiol, brokkoli, stb.)	korai burgonya	a burgonya feltöltése után palántázva	
	cékla, hagymások, kamilla, kapor, paradicsom, rozmaring, sarkantyúka, uborka, zeller		
	kakukkfű, menta, izsóp, zsálya		káposztalepkét riaszt
	sarkantyúka		levéltetű mérséklő
	zsálya		káposztalégy ellen
	paradicsom		kártevő riasztó
Köszméte (egres)	korai burgonya, borsó, dinnye, uborka		
Kukorica (csemege is)	bab	tökkel együtt is	
	tőkfélék	babbal együtt is	
			a környező növényekre előnyös

Termesztett növény	Kedvező társnövény	Illesztés	Megjegyzés
Majoranna			legyen a kertben szétszórva, kártevőket riasztó
Macskagyökér			vakond- és pocok űző hatású
Nagy sárfű (Euphorbia lathyris)	kabakosok (uborka, dinnye, tök)		
Napraforgó (dísz változat is)	bársonyvirág, borsfű,		
Paprika	szamóca		
Paraj (spenót)	borágó,		ízesít,
Paradicsom	borsó, petrezselyem, sarkantyúka, spárga, zeller,		
	zeller		
Petrezselyem	borsó		
Póréhagyma	sarkantyúka		enyhíti a csípősséget

Termesztett növény	Kedvező társnövény	Illesztés	Megjegyzés
Retek	turbolya		növeli a csípősséget
	zsálya		
	fokhagyma		
Rozmaring	fokhagyma, petrezselyem, rezeda, szamóca vöröshagyma		
Rózsa	sárgarépa, retek, káposzta, cékla, saláta		
Saláta	bab, borsó, metélőhagyma, mézontófű, paradicsom, póréhagyma, rozmaring, vöröshagyma,		
Sárgarépa	petrezselyem,(bokor)bab, paradicsom, bazsalikom, zsálya		
Spárga	saláta, paraj (spenót) borágó		
Szamóca	izsóp		hajtás-fejlődést serkent
	izsóp, mustár-pillangós keverékek és külön- külön is, áttelelő gabonafélék, uborka, bíborhere,		hajtás-fejlődést serkent
Szőlő	zöldbab		burgonyabogarat riaszt

Termesztett növény	Kedvező társnövény	Illesztés	Megjegyzés
Szurokfű (oregánó)	kerti növények		sok kártevőt riaszt
Tojásgyümölcs (padlizsán)	kukorica (csemege is)		
	borsó, kukorica (csemege is),		
Tök	burgonya, borsó, napraforgó (dísz is), kamilla, retek		
Uborka	káposztafélék, saláta	szegélynövény-ként	
	metélőhagyma		lisztharmat ellen hat
	sarkantyúka		riasztja a levéltetvek és más kártevőket
	sárgarépa		legyek ellen véd
Vöröshagyma	gyökérnövények, paradicsom, póréhagyma		
	káposztafélék		gombák ellen
Zeller	hagymások, rozmaring		
	káposztafélék		
Zsálya			sok rovarrt riaszt

Ellenszeny

Termesztett növény	Kedvezőtlen társnövény	Megjegyzés
Ánizs	zöldségnövények	fejlődést gátló
Burgonya	alma, uborka	Fitoftórára érzékenyebb lesz
Bab	édeskömény, fokhagyma, kardvirág, póréhgyma, vöröshagyma, zeller	
	szamóca	
Borsó	fokhagyma, kardvirág, vöröshagyma	
Burgonya	napraforgó (díz is)	
	cseresznye	Fitoftórára érzékenyebb
Édeskömény	koriander, üröm	
Káposztafélék	édeskömény	
Kajszi	burgonya, paradicsom, zab	
Kerekrépa (tarlórépa)	mustár	

Termesztett növény	Kedvezőtlen társnövény	Megjegyzés
Málna	szeder	
Paprika	tojásgyümölcs (padlizsán)	
Paradicsom	édeskömény, karalábé, kömény	
Retek	izsóp	
Sárgarépa	kapor	
Szamóca	káposztafélék	
Szőlő	kutyatej, napraforgó, körömvirág, saláta, paradicsom, hagymafélék,	
Szeder	málna	
	burgonya	fogékonyabbá teszi

Virágzó szegély, tudományos alapon

Fű(ő)szerek, gyógyítók

A Magyar Biokultúra Szövetség tagszervezetei

SZERVEZET	VEZETŐ	SZÉKHELY	ELÉRHETŐSÉG
Közép-dunántúli Biokultúra Egyesület	Ware Borbála, elnök	8296 Hegyesd, Sátormapuszta 5.	Tel: 06-87/715-819 E-mail: warep-b@hu.inter.net
Dél-dunántúli Biokultúra Egyesület	Czeller Gábor, elnök	7090 Tamási, Bajcsy-Zs. u. 55.	Tel: 06-30/572-3898 E-mail: okoflora@tolna.net
Kelet-magyarországi Biokultúra Egyesület	Bodnár György, elnök	4071 Hortobágy, Czinege János u. 1.	Tel/fax: 06-52/589-147 Mobil: 06-30/9289-873 E-mail: kmobiokultura@freemail.hu
Biokultúra Közép-magyarországi Egyesülete	Obreczán László, elnök	2730 Albertirsa, Pozsonyi u. 52.	Tel: 06-30/951-4915 E-mail: obreczan@kerex.hu
Dél-alföldi Biokultúra Egyesület	Dr. Szántosi Antalné, elnök	5540 Szarvas, Szabadság u. 2.	Tel: 06-20/9573-970, 06-66/514-151 E-mail: delalfoldbio@freemail.hu
Észak-magyarországi Biokultúra Egyesület	Orbán Péter, elnök	3525 Miskolc, Benke J. u. 15.	E-mail: orbanp@freemail.hu, orban@biokultura.org
Nyugat-dunántúli Biokultúra Egyesület	Dr. Roszik Péter, elnök	9081 Győrújbarát, István út 225.	E-mail: info@nyugatbio.hu, roszik.peter@biokontroll.hu Honlap: www.nyugatbio.hu
Magyar Ökogazdálkodók Szövetsége	Sváb László, elnök	4071 Hortobágy, Czinege J. u. 1.	Tel: 06-30/238-2913 E-mail: mosz@hunorgfarm.hu Web: www.hunorgfarm.hu
Méhészek Biokultúra Egyesülete	Czédulás István, elnök	1027 Budapest, Margit krt. 1.	Tel: 06-20/978-8818
Biodinamikus Közhasznú Egyesület	Mezei Mihály, elnök	1026 Budapest, Orsó u. 55.	E-mail: mihaly.mezei@gmail.com Web: www.biodin.hu
Ökológiai Gazdálkodás Oktató, Kutató és Szaktanácsadó Egyesület	Dr. Márai Géza, elnök	1027 Budapest, Margit krt. 1.	Tel: 06-70/611-0816 E-mail: marai.geza@freemail.hu
Feldolgozók Biokultúra Egyesülete	Bódi Csaba, elnök	1027 Budapest, Margit krt. 1.	E-mail: bodi.csaba@hipp.hu
Magyarországi Biohaltermelők Egyesülete			

Magyar Biokultúra Szövetség

1061 Budapest, Anker köz 2-4. III/4. Tel.: 06-1/214-7005, 214-7006

E-mail: biokultura@biokultura.org, Web: www.biokultura.org

Dr. Roszik Péter Biokert a ház körül

Készült a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával, 2008. évi Zöld Forrásból

Alapvetések

Zongoraórát adok, veszek

Van Roy első törvénye:

„Ha különbséget tudsz tenni jó és rossz tanács között,
akkor egyáltalán nem szorulsz tanácsra”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. elérhetősége

- **Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.**
1112 Budapest, Oroszvég lejtő 16.
Postacím: 1535 Budapest, Pf. 800
Telefon: (1) 336-1122, -23, -66, -67,
(30) 393-9090, (70) 243-7404, (20) 573-8036
Fax: (1) 315-1123
E-mail: info@biokontroll.hu
- **Internet:** www.biokontroll.hu